

This Question Paper contains 8 printed pages.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 100452

205(G)

(March, 2022)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ અને કુલ 50 પ્રશ્નો છે.
- 2) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
- 3) પ્રશ્નની સામે લખેલ અંક ગુણ છે.
- 4) પ્રશ્નની સૂચના પ્રમાણે જ જવાબ લખવા.
- 5) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો.

વિભાગ - A

- નીચે આપેલા 1 થી 20 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[20]

- 1) કાચું ભરતિયું કોણ તૈયાર કરે છે ?
(A) માલધણી (B) આડતિયો
(C) ગ્રાહક
- 2) આસામી આડતની ગણતરી કયા વેચાણ પર થાય છે ?
(A) રોકડ વેચાણ (B) ઉધાર વેચાણ
(C) કુલ વેચાણ
- 3) આડતિયો માલધણીને કયું પત્રક મોકલે છે ?
(A) રસીદ (B) કાચું ભરતિયું
(C) વેચાણ આંકડો
- 4) એકનોંધી હિસાબી પદ્ધતિમાં 'ઉધાર ખરીદી' શોધવા કયું ખાતું તૈયાર કરવામાં આવે છે ?
(A) લેણદારનું (B) દેવાદારનું
(C) રોકડ ખાતું
- 5) એકનોંધી હિસાબી પદ્ધતિ એ દ્વિનોંધી પદ્ધતિનું કયું સ્વરૂપ છે ?
(A) સંપૂર્ણ (B) અપૂર્ણ
(C) એકપણ નહિ

- 6) એકનોંધી હિસાબી પદ્ધતિ સામાન્ય રીતે કોણ રાખે છે ?
 (A) કંપની (B) ભાગીદારી પેઢી
 (C) પાનબીડી વાળા
- 7) આવક-જાવક ખાતું કોના જેવું છે ?
 (A) રોકડ ખાતા જેવું (B) નફા નુકશાન ખાતા જેવું
 (C) મૂડી ખાતા જેવું
- 8) દાન (સખાવત) કઈ આવક ગણાય ?
 (A) મહેસૂલી આવક (B) મૂડી આવક
 (C) અન્ય આવક
- 9) અમદાવાદની સીવીલ હોસ્પિટલ એ કયા પ્રકારની સંસ્થા છે ?
 (A) વેપારી સંસ્થા (B) શૈક્ષણિક સંસ્થા
 (C) બિન વેપારી સંસ્થા
- 10) ભારતમાં ભાગીદારીનો કાયદો કઈ સાલથી અમલમાં આવ્યો ?
 (A) 1932 (B) 1923
 (C) 1956
- 11) ભાગીદારીમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા ભાગીદારો હોય છે ?
 (A) વીસ (B) બે
 (C) દસ
- 12) ભાગીદારોએ કરારપત્ર બનાવેલ નથી તો નફો કે નુકશાન કયા પ્રમાણમાં વહેંચાશે ?
 (A) પોતાની રીતે (B) મૂડીના પ્રમાણમાં
 (C) સરખે હિસ્સે
- 13) પાઘડી અને ટ્રેડમાર્ક કેવી મિલકત છે ?
 (A) અદ્રશ્ય (B) ચાલું
 (C) કાયમી
- 14) સામાન્ય અનામત એટલે શું છે ?
 (A) નહિં વહેંચાયેલ નુકશાન (B) નહિં વહેંચાયેલ નફો
 (C) ડિવિડન્ડ
- 15) આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન
 (A) મૂળ કિંમતે થાય.
 (B) બજાર કિંમતે થાય.
 (C) મૂળ કિંમત અને બજાર કિંમત બેમાંથી જે ઓછી તે.

- 16) ભાગીદારના પ્રવેશ/નિવૃત્તિ વખતે તૈયાર કરવામાં આવે છે.
 (A) નફા - નુકશાન હવાલા ખાતું (B) વેપાર ખાતું
 (C) નફા - નુકશાન ખાતું
- 17) A, B અને C 5 : 3 : 2 ના પ્રમાણમાં નફો નુકશાન વહેંચી લેતા ભાગીદારો છે.
 જે પૈકિ B નિવૃત્ત થાય છે. તો નફા - નુકશાનનું નવું પ્રમાણ શું થાય.
 (A) 2 : 5 (B) 5 : 2
 (C) 1 : 1
- 18) કંપનીનો શેર હોલ્ડર કંપનીના હમાના નાણાં ભરવામાં નિષ્ફળ જાય તો
 (A) તે શેર હોલ્ડર તરીકે ચાલુ રહે. (B) તેના શેર રદ થાય.
 (C) તેના શેર જપ્ત થાય.
- 19) શેર જમીની બાકીની રકમ કયા ખાતે લઈ જવામાં આવે છે ?
 (A) મૂડી અનામત (B) સામાન્ય અનામત
 (C) નફા - નુકશાન ખાતે
- 20) શેર પ્રિમિયમથી બહાર પાડવા એટલે.....
 (A) મૂળ કિંમતે બહાર પાડવા.
 (B) મૂળ કિંમત કરતાં વધુ કિંમતે બહાર પાડવા.
 (C) મૂળ કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતે બહાર પાડવા.

વિભાગ - B

- પ્રશ્નક્રમાંક 21 થી 30 અતિ ટૂંકા જવાબી પ્રશ્નો છે. જેના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.
 દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[10]

- 21) આડતિયો પોતાના ચોપડે કોનું ખાતું તૈયાર કરે છે ?
- 22) આડતના પ્રકારો જણાવો.
- 23) એકનોંધી પદ્ધતિનાં સ્વરૂપો જણાવો.
- 24) એકનોંધી હિસાબી પદ્ધતિમાં શરૂઆતની મૂડી શોધવા કયું ખાતું તૈયાર કરવું પડે છે ?
- 25) બિન વેપારી સંસ્થાની મુખ્ય આવક કઈ છે ?
- 26) ભાગીદારી પેઢીમાં વધુમાં વધુ કેટલા ભાગીદારો હોય ?
- 27) ભાગીદારોએ મૂડી ખાતાં રાખવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.
- 28) જમીન, મકાન, યંત્રો એ કેવી મિલકત છે ?
- 29) ભાગીદારના પ્રવેશ વખતે “મિલકતમાં વધારો” નફા - નુકશાન હવાલા ખાતાની કઈ બાજું નોંધાય ?
- 30) ભારતમાં કંપનીધારો કઈ સાલથી અસ્તિત્વમાં આવ્યો ?

વિભાગ - C

- પ્રશ્ન ક્રમાંક 31 થી 39 ટૂંકા જવાબી પ્રશ્નો છે, જેના માગ્યા મુજબ જવાબ આપવાના છે. નવમાંથી ગમે તે છ ના જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ છે.

[18]

- 31) આડતમાલના ત્રણ લક્ષણો જણાવો.
- 32) બિન વેપારી સંસ્થાનો અર્થ અને તેના ઉદાહરણ આપો.
- 33) એક પેઢીના ભાગીદારે પેઢીમાંથી દર મહિનાની શરૂઆતમાં ₹ 800 નો ઉપાડ કર્યો છે. જો ઉપાડ પર 5% લેખે વ્યાજ વસૂલ કરવાનું હોય તો ઉપાડ પર વ્યાજનો દર શોધો.
- 34) પ્રેફરન્સ શેરના પ્રકારો જણાવો.
- 35) સંચાલકિય હિસાબી પદ્ધતિના ત્રણ લક્ષણો જણાવો.
- 36) કુગાવાલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિના ત્રણ લાભ અને ત્રણ ગેરલાભ જણાવો.
- 37) માનવ સંપત્તિના હિસાબોના ત્રણફાયદા જણાવો.
- 38) કોમ્પ્યુટરના ભાગો જણાવો.
- 39) આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી ધોરણોમાં સમાવિષ્ટ થતી બાબતો જણાવો.

વિભાગ - D

- પ્રશ્નક્રમાંક 40 થી 47 નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો છે, જેના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો. આઠમાંથી ગમે તે છ લખો. દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે.

[30]

- 40) રાજકોટની રમીલાએ વલસાડની વનિતાને ₹ 600 નું એક એવા 100 કબાટ આડતથી વેચવા મોકલ્યા. માલ મોકલતાં માલધણીએ ₹ 3,500 રેલ્વેનૂર અને ₹ 2,000 મજૂરીનાં ચૂકવ્યા. રમીલાની લખેલી ₹ 35,000 ની 3 માસની મુદતની હૂંડી આડત માલના એડવાન્સ પેટે સ્વીકારી. માલધણીને નાણાંની તાત્કાલિક જરૂર હોવાથી આ હૂંડી વાર્ષિક 12% ના દરે વટાવી. વનિતાએ માલ છોડાવવા અંગેના મજૂરી - જકાતના ₹ 5,000 ચૂકવ્યા. બે માસ પછી વેચાણ આંકડામાં તેમણે જણાવ્યું કે 70 કબાટ ₹ 900 લેખે વેચ્યા હતા અને બાકીના 30 કબાટ ₹ 1,000 લેખે વેચ્યા હતા. આડતિયાને વેચાણ પર 5% આડત આપવાની છે. આડતમાલ ખાતું તૈયાર કરો.
- 41) 10,000 લિટર રસાયણ લિટરના 0.80 પૈસાના ભાવે આડતથી વેચવા મોકલ્યું. માલ મોકલતા ₹ 400 ખર્ચ થયો. રસ્તામાં બાષ્પીભવનથી 400 લિટર રસાયણ ઉડી ગયું. આડતિયાએ 7,200 લિટર રસાયણ ₹ 4 ના ભાવે વેચ્યું. આખર સ્ટોકની ગણતરી કરો.

42) નીચેના તફાવત લખો. (ત્રણ-ત્રણ મુદ્દો)

(1) કાયું ભરતિયું અને વેચાણ આંકડો

(2) આડત માલથી વેચાણ અને સામાન્ય વેચાણ

43) શ્રી મેહુલ પોતાના હિસાબો એકનોંધી પદ્ધતિથી રાખે છે. માહિતી નીચે મુજબ છે.

(1) શરૂઆતનો મૂડી (તા. 1-1-2019) ₹ 55,000

(2) આખરની મૂડી (તા. 31-12-2019) ₹ 75,000

(3) વર્ષ દરમ્યાન વધારાની મૂડી ₹ 12,000

(4) વર્ષ દરમ્યાન કરેલ ઉપાડ

L.I.C. ₹ 3,200

આવકવેરો ₹ 2,800

ઘરખર્ચ ₹ 4,200

વર્ષ - 2019 ના રોજનો નફો શોધો.

44) શ્રી શક્તિ કલબનું આવક - જાવક ખાતું નીચે મુજબ આપેલ છે. તેના આધારે તા. 31-3-2011 ના રોજ પૂરાં થતા વર્ષનું ઉપજ-ખર્ચ ખાતું તૈયાર કરો.

આવક-જાવક ખાતું

આવક	₹	જાવક	₹
બા.આ. લાવ્યા	900	બા.આ. લાવ્યા	400
મનોરંજન કાર્યક્રમ આવક	4,950	સ્ટેશનરી ખર્ચ	1,000
પ્રવેશ ફી	1,800	ફર્નિચર ખરીદી	3,000
રોકાણો પર વ્યાજ	1,650	રોકાણોની ખરીદી	6,000
લવાજમ :		બિલિયડ ટેબલ	3,000
2009-10 100		પગાર	4,750
2010-11 5,800		મનોરંજન કાર્યક્રમ ખર્ચ	2,550
2011-12 600	6,500	બા.આ.બા.ગયા	
જૂના ફર્નિચરનું વેચાણ	200	રોકડ સિલક	200
(ચોપડા કિંમત 350)		બેન્ક સિલક	1,100
દાન (સખાવત)	6,000		
	22,000		22,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ક્લબનાં 125 સભ્યો છે. જે દરેક વાર્ષિક ₹ 50 લવાજમના ચૂકવે છે.
- (2) પગાર ચૂકવવાનો બાકી ₹ 650 છે.
- (3) રોકાણો પર મળવાનું બાકી વ્યાજ ₹ 250 છે.
- (4) પ્રવેશ ફી 50% મૂડીકૃત કરવાની છે.

- 45) શ્રી રામ અને લખન એક પેઢીના ભાગીદારો છે. તેઓ સરખા હિસ્સે નફો - નુકશાન વહેંચે છે. તા. 1-4-2018 ના રોજ રામ અને લખનન મૂડી અનુક્રમે ₹ 30,000 અને ₹ 25,000 છે. ભાગીદારોનો ઉપાડ અનુક્રમે ₹ 3,000 અને ₹ 2,500 છે. ઉપાડ પર વ્યાજ રામનું ₹ 200 અને લખનનું ₹ 150 ગણવાનું છે.

ભાગીદારી કરારનામામાં જણાવ્યા પ્રમાણે ભાગીદારોની મૂડી પર 12% લેખે વ્યાજ આપવાનું છે. જ્યારે ઉપાડ પર 15% લેખે વ્યાજ વસૂલ કરવાનું છે. લખનને વાર્ષિક ₹ 12,000 પગાર આપવાનો છે. ભાગીદારોની મૂડી અને ઉપાડ પર વ્યાજ તથા લખનના પગાર ગણ્યા પહેલાં તા. 31-3-2019 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનો નફો ₹ 27,000 છે.

ઉપરની માહિતી પરથી નફા - નુકશાન ફાળવણી ખાતું અને ભાગીદારોનાં મૂડી ખાતાં તૈયાર કરો.

- 46) નોકિયા કંપની લિમિટેડે ₹ 100 નો એક એવા 1000 ઈકવીટી શેર બહાર પાડ્યા. નાણાં નીચે મુજબ મંગાવવાના હતા.

શેર અરજ સાથે ₹ 20

શેર મંજૂરી સાથે ₹ 25

શેર પ્રથમ હપ્તા સાથે ₹ 30

શેર બીજા હપ્તા સાથે ₹ 25

કંપનીને 900 શેર માટે અરજીઓ મળી જે તમામ મંજૂર કરવામાં આવી પ્રથમ અને બીજા હપ્તાની રકમ સમયસર અને પૂરેપૂરી મળી ગઈ.

કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો.

(બા. જે. જરૂરી નથી)

- 47) વિવેક લિમિટેડની નીચે આપવામાં આવેલ બાકિઓ પરથી તા. 31-3-2004 ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું વેપાર ખાતું તૈયાર કરો.

વિગત	₹
શરૂઆતનો સ્ટોક (તા. 1-4-2003)	10,000
ખરીદી	30,200
ખરીદ-પરત	200
આવાક માલ - ગાડા ભાડું	400
રેલ્વેનૂર	600
મજૂરી	1,000
લારી ભાડું	300
ડેમરેજ	700
ગાદી ચાર્જ	200
ઓક્ટ્રોય	800
વેચાણ	40,400
વેચાણ પરત	400
ભંગાર માલનું વેચાણ	1,200
ચોરાઈ ગયેલ માલ	800
ધર્માદા આપેલ માલ	600
આગથી બળી ગયેલ માલ	400
આખર સ્ટોક (31-3-2004)	9,000

વિભાગ - E

- પ્રશ્નક્રમાંક 48 થી 50 વિસ્તૃત પ્રકારના પ્રશ્નો છે. ત્રણમાંથી ગમે તે બે લખો.
દરેક પ્રશ્નના 11 ગુણ છે.

[22]

- 48) શ્રી મયંક મોદી પોતાના હિસાબો એકનોંધી પધ્ધતિથી રાખે છે. નીચેની માહિતીના આધારે ઉધાર ખરીદી અને ઉધાર વેચાણ શોધો.

વિગત	શરૂની બાકી તા. 01-04-2018	આખર બાકી તા. 31-03-2019
દેવી હૂંડી	840	1,540
લેણી હૂંડી	420	1,120
માલનો સ્ટોક	5,600	8,700
લેણદારો	6,720	4,120
દેવાદારો	12,600	12,000

વધારાની માહિતી :

લેણી હૂંડીના રોકડા મળ્યા	₹ 2,120
દેવી હૂંડીના રોકડા ચૂકવ્યા	₹ 2,540
દેવાદારો પાસેથી રોકડા મળ્યા	₹ 62,000
લેણદારોને રોકડા ચૂકવ્યા	₹ 54,600

ખરીદ માલ પરત	₹ 600
વેચાણ માલ પરત	₹ 800
મળેલ વટાવ	₹ 500
આપેલ વટાવ	₹ 800
ઘાલખાધ	₹ 700

- 49) (A) સીતા, ગીતા, મીતા અને નીતા એક પેઢીના ભાગીદારો છે. તેઓનું નફા - નુકશાનનું પ્રમાણ 4 : 3 : 2 : 1 છે. વર્ષના અંતે પેઢીનો નફો ₹ 1,00,000 થયો હોય તો દરેક ભાગીદારને કેટલો નફો મળશે ?
- (B) ભાગીદારીની વ્યાખ્યા આપી ભાગીદારીનાં લક્ષણો જણાવો.
- (C) ભાવેશ અને રાજેશ એક પેઢીના ભાગીદારો છે. ભાવેશ દર મહિનાની પહેલી તારીખે ₹ 500 નો ઉપાડ કરે છે. જ્યારે રાજેશ દર મહિનાની છેલ્લી તારીખે ₹ 400 નો ઉપાડ કરે છે. ઉપાડ પર વ્યાજનો દર 12% હોય તો બંનેના વ્યાજનો તફાવત શોધો.
- 50) રામ અને શ્યામ 2 : 1 ના પ્રમાણમાં નફો વહેંચી લેતા ભાગીદારો છે. તા. 31 મી માર્ચ 2018 ના રોજનું પાકુ સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

પાકું સરવૈયું

મૂડી દેવાં	₹	મિલકત લેણાં	₹
રામની મૂડી	60,000	જમીન - મકાન	50,000
શ્યામની મૂડી	32,000	ઓફિસ - ફર્નિચર	2,000
અનામત ભંડોળ	9,000	સ્ટોક	40,000
લેણદારો	34,000	દેવાદારો	32,000
		લેણી હૂંડીઓ	6,000
		રોકડ સિલક	5,000
	1,35,000		1,35,000

તા. 1 લી જુલાઈ 2018 ના રોજ નીચેની શરતોએ શિવજીને ભાગીદારીમાં પ્રવેશ આપ્યો.

- (1) શિવજીએ ભવિષ્યના નફાના $\frac{1}{5}$ ભાગના બદલામાં ₹ 20,000 મૂડી તરીકે લાવવા.
 - (2) જમીન અને મકાનની કિંમતમાં 20% નો વધારો કરવો.
 - (3) સ્ટોક અને ફર્નિચરની કિંમતમાં 10% ઘટાડો કરવો.
 - (4) દેવાદારો પર 5% લેખે ઘાલખાધ અનામતની જોગવાઈ કરવી.
 - (5) નહિં ચૂકવેલ ભાડાના ₹ 300 ની નોંધ કરવાની બાકી છે.
 - (6) ₹ 300 લેણદારો પર વટાવ અનામત રાખો.
- ઉપરની માહિતી પરથી જરૂરી ખાતાં તૈયાર કરી નવી પેઢીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

